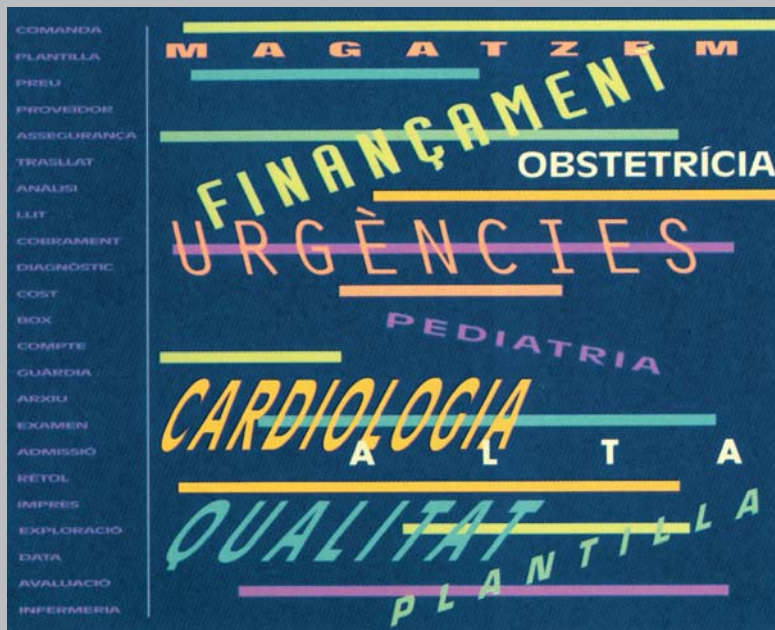

LA VEU DE LA GESTIÓ HOSPITALÀRIA

COL·LECCIÓ DE RECULLS LEXICogrÀFICS BERENGUER SARRIERA

Generalitat de Catalunya
Departament de Sanitat
i Seguretat Social

COL·LECCIÓ DE RECULLS LEXICOGRÀFICS
BERENGUER SARRIERA

7

LA VEU DE LA GESTIÓ
HOSPITALÀRIA

Barcelona, 1994

Generalitat de Catalunya
**Departament de Sanitat
i Seguretat Social**

BIBLIOTECA DE CATALUNYA. DADES CIP:

Casassas, Oriol

La Veu de la gestió hospitalària

ISBN 84-393-3182-7

I. Ramis i Coris, Joaquim II. Catalunya.

Departament de Sanitat i Seguretat Social

III. Títol IV. Col·lecció 1. Hospitals —

Administració — Terminologia 2. Català

mèdic 3. Castellà mèdic

364.444.07(038)

804.99-3=60

© Generalitat de Catalunya
Departament de Sanitat i Seguretat Social

1a. edició: Barcelona, desembre 1994

Tiratge: 8.500 exemplars

ISBN: 84-393-3182-7

Dipòsit legal: B. 39.650-1994

Coordinació editorial: Secció de Publicacions de la Secretaria General

Disseny: Núria Gené

Impressió: Cuscó Arts Gràfiques, S.A.

C/. Aïmirall Oquendo, 160 - 08930-Sant Adrià de Besòs

Aquest recull lexicogràfic ha estat redactat per
Oriol Casassas i Joaquim Ramis i Coris
de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears

Col·lecció de reculls lexicogràfics Berenguer Sarriera

«E per ço que aquest Regiment, qui tan planerament és ordonat, pusca tenir o fer profit a aquels qui no entenen latí, és vengut a plaer a la molt alta senyora dona Na Blanca, per la gràcia de Déu reyna d'Aragó, que ha manat a mi, Berenguer Sarriera, surgian, que trelat aquest libre de latí en romanç; e yo, per satisfer a son manament, són-me entramès a tresladar aquest libre.» (Del pròleg de la versió catalana del Regiment de sanitat a Jaume II, d'Arnau de Vilanova.)

ÍNDEX

Presentació	9
Intenció	11
L'hora de l'ingrés	13
«A cascun son lit bo e net»	17
Lloada sigui una retolació com cal	23
Tot ve que s'acaba	27
Fent memòria	31
Les preocupacions	39
La docència	41
La qualitat	43
La xarxa	47
Vocabulari castellà-català	53
Apèndix anglès-català	57
Agraïments	59

Em pertoca, per arbitrària decisió dels autors, contribuir com a teloner d'aquest opuscle lexicogràfic que a l'igual que els sis anteriors ens aporta els coneixements i també els criteris per referir-nos amb més propietat a les coses i als fets, als processos i als conceptes que es fan servir amb més freqüència, en aquest cas al medi hospitalari. Els lectors d'aquests llibrets ja saben prou bé que, lluny de tedioses relacions de paraules i de locucions, es trobaran amb una narració, del fil argumental de la qual pengen els mots mereixedors d'atenció i les remarques i consideracions necessàries per esbrinar l'ús més adient, més propi. Tot plegat d'una plausible amenitat.

Encara que la història dels hospitals sigui mil·lenària i els seus inicis calgui buscar-los a l'Orient, els temps canvien i, com en d'altres facetes de la sanitat, el progrés hospitalari té ara accent saxó, de manera que sovint incorporem al llenguatge mots anglesos amb un mimetisme gairebé automàtic i en massa ocasions superflu. Potser ho fem perquè ens resulta més fàcil, i, fint i tot suficient, si el que pretenem és adoptar un codi senzill de comunicació, útil per reconèixer instruccions més o menys simples. Però està clar que el llenguatge, a la vegada que un vehicle, constitueix un instrument per generar idees i per elaborar conceptes i pensaments, de manera que l'apropiació dels mots esdevé el primer pas d'un procés bàsic del nostre raciocini. En la mesura que les paraules ens permeten comprendre la realitat ens proporcionen un cert domini de l'entorn on vivim, i la incorporació dels nous conceptes es fa en el marc d'una llengua que ens és pròpia i que és un element de la nostra cultura, construïda en un procés històric. D'aquí la importància de les paraules i de les construccions gramaticals per mantenir la nostra pròpia identitat. Una identitat que implica inevitablement una diferència, encara que aquesta no és més que una conseqüència i no una finalitat. No es tracta, doncs, de

perseguir una forma diversa d'expressió, sinó aquella que vingui més d'acord amb la nostra manera d'anomenar les coses, perquè així mantenim i fem créixer la nostra cultura. I la cultura ens proporciona la referència indispensable per viure com a éssers humans.

Però, a més d'aquest servei cultural bàsic, l'opuscle ens informa sobre què és un hospital dels nostres dies i de les vicissituds a les quals s'enfronten les persones que hi treballen i les persones que hi busquen atenció, cura i, si és possible, guariment. I és per això que la lectura del recull és doblement recomanable.

La funció de presentador d'un text és molt més confortable que la dels grups musicals que precedeixen l'actuació important en els concerts de música lleugera, perquè si en aquest cas el públic està obligat a patir-los si vol gaudir d'una bona localitat, quan es tracta d'una publicació no hi ha cap necessitat d'esperar l'arribada d'allò que és vol llegir. Només li cal passar la plana. Sobre tot quan, com en aquesta ocasió, l'opuscle compta amb una declaració explícita de la intenció dels autors redactada per ells mateixos.

Andreu Segura

Director de l'Institut Universitari de Salut Pública de Catalunya

El món, de tan vell, és ple d'arrugues; és ben visible. I la humanitat és vella i velles són les institucions dels homes; que mal aniria si no haguessin anat canviant i millorant i adaptant-se progressivament a les tècniques i a la més equilibrada concepció de les relacions i de la vida.

Mirem, si no, l'evolució dels hospitals: durant molts segles foren un refugi per a cecs i esguerrats, l'allotjament dels desnonats –els leprosos, els empestats, els fells i orats– i, a la vegada, constituïen l'aixopluc dels malalts i els pobres més desvalguts, o dels peregrins.

Són in comptables els textos que ajuden a comprendre què era segles enllà un hospital. Un exemple, el de l'any 1306 que guarda l'Hospital de la ciutat d'Igualada: «... *Maymó Bofill, la seva esposa Sivilla, en codicil atorgat en poder del doctor Francesc Roviras, Notari Reial i Públic de la Vila, institueix i funda l'Hospital i Capella de Sant Bartomeu de la Vila, al qual hospital fossin benignament rebuts els cecs, coixos, baldats, orfes i tots altres pobres malalts que s'escollissin ...*».

Amb el temps –uns segles?– es féu evident que l'hospital havia d'ésser construït amb una diversitat d'espais en relació amb les finalitats i, així, feren aparició les diferents sales: unes per als «*enfibrats ordinaris*», altres per als *afectats de* «febres pútrides i malignes», una sala de rebre, una de guardaroba, la del coc –el cuiner–, la de l'especier, etc. La funcionalitat, en el curs de les centúries, ha conduït a la complexitat dels hospitals actuals.

L'Hospital, segons l'OMS, és «part integrant d'una organització mèdica i social, la missió de la qual és proporcionar a la població una assistència mèdico-sanitària completa tant curativa com preventiva i els serveis de la qual

arriben fins a l'àmbit familiar; l'Hospital és també un centre de formació de personal sanitari i d'investigació».

La creixent complexitat dels aspectes sanitaris de l'hospital ha anat acompanyada —és clar— d'una progressiva proliferació dels problemes de gestió.

En els vells hospitals era senzill, tan senzill com diuen les «Ordinacions de l'Hospital de la Santa Creu» de Barcelona que disposaven, l'any 1417, «*que una persona discreta, diligent e de bona fama*» exercís l'ofici d'Escrivà de Ració, amb l'encàrrec de portar quatre llibres. En el primer, el Llibre de Notaments, havien d'ésser «*escrites e inventariades totes les robes e béns que sien, així dins, com defora la casa del dit hospital e en poder de qualsevulla persona*»; un segon, la Carta de Ració, havia de contenir «*tots los oficials, dides, infants e altres servidors*» i «*lo dia al qual seran rebuts*» i «*lo dia que se n'iran*»; al tercer, el Registre, calia anotar tots els albarans dels salaris, i al Llibre de la Missió ordinària tot allò que «*lo Comprador quotidianament*» adquiria «*en lo dit hospital*».

Ara, és enormement diferent; tot s'ha anat complicant de tal manera que es necessiten veritables especialistes en les diferents àrees administratives i de serveis: des dels responsables de gestió als equips de manteniment, des dels encarregats de l'hosteleria als de la neteja, des de l'arxiu al departament de comptabilitat, etc.

Tot plegat —les responsabilitats sanitàries de l'hospital d'avui i la consegüent exigència d'una complexa gestió— ha fet que, sense parar, fes aparició una nova terminologia, poblada de neologismes i de manlleus.

La intenció d'aquest Recull Lexicogràfic és —molt modestament i amb la certesa de quedar curt— d'ajudar a ordenar i clarificar aquest nou lèxic; i potser també de contribuir —que mai no fa nosa— a recordar el vell.

Si l'anada a l'hospital és per un motiu d'**urgència**, no cal dir que l'hora d'ingrés no la tria ningú. Arriben, angoixats, el malalt i uns familiars; un **repcionista** fa seure el pacient en una **cadira de rodes** o fa que s'ajegi en una **llitera** (o **baiard**, que també es pot dir) i indica al **portalliteres** que el traslladi a un dels **boxs** de les primeres atencions: l'interrogatori –si és possible–, l'exploració, el diagnòstic d'entrada i les mesures terapèutiques inajornables. El metge de guàrdia anota les **dades** de l'**examen** en un **full d'exploració**, amb la medicació aplicada; molt sovint, en un **full de petició**, ja demana exàmens complementaris –**anàlisis clíniques** o ves a saber quina de les investigacions del **diagnòstic per la imatge**.

Mentre els familiars –que ara ja no saben del malalt que se n'ha fet– són al **departament d'admissió** per complir els **tràmits** d'ingrés, el lexicògraf té temps, de sobres, de fer unes remarques.

En el mot **urgència** (com en els mots **història**, **guàrdia**, **hospitalària** o **paciència** i els corresponents plurals) ni la **i** ni la **a** (**urgència**), ni la **i** ni la **e** (**urgències**) no formen diftong; així, com a mots esdrúixols que són, han de dur accent gràfic.

El mot **examen** (igual que origen, oxigen, patogen o misogin) no duen accent. La regla ho diu ben clar: no s'ha d'accentuar cap mot pla amb la terminació **en** o **in**. Però, atenció: els respectius plurals –**exàmens**, orígens, oxígens, patògens o misògins– ja no acaben en **en** o **in**, no hi ha excusa, s'han d'accentuar.

Finalment –ja no queda temps per a res més–, procurem de no confondre el **full** amb la fulla: les fulles –femenines, elles– són als arbres o a les eines de tall, i els fulls d'exploració o de petició, els fulls d'un

llibre, tots els fulls de paper, en català, són masculins. Les coses és millor que vagin repartides.

Els familiars havien anat al departament d'admissió. Impacientment, han omplert **el full d'ingrés** –procurant que cada cosa vagi a la **casella** que li toca– o han respost les preguntes amb què els ha anat atuint l'administratiu pertinent. Han estat informats de la **normativa hospitalària** i invitats a signar una **autorització** que faculta els equips mèdics de l'hospital per a efectuar les exploracions necessàries i els tractaments oportuns. No cal dir que els metges i els auxiliars obraran sempre amb la màxima cura, però moltes de les actuacions mèdiques poden arribar a comportar un risc i cal que el personal hospitalari sigui eximit de desventurats càrrecs. Després de l'autorització, potser encara han hagut d'omplir o de llegir més **impresos**.

Tot i l'atabalament, el parent s'ha adonat amb satisfacció que els papers que han anat desfilant sota els seus ulls eran d'una correcció extrema:

- distingien adequadament el mot femení **dada** (cast. *el dato*) de la **data** (cast. *la fecha*);
- sempre atribuïen el gènere femení a **anàlisi** –que, en singular, no té cap essa final– i mencionaven expressions tan de bon sentir com l'anàlisi bacteriològica o les anàlisis clíniques;
- i no incorrien mai en l'error d'aquells incauts que, influïts per mots com ara impressió o impressor, fan el plural d'**impres** amb dues esses quan, des de Gutenberg, en català aquest plural és **impresos**.

I, ara, a mirar de localitzar el malalt, que l'hospital és perdedor i qui sap a quin llit de quina sala de quina planta deu haver anat a parar.

Per a fer una ràpida mirada enrera sí que hi deu haver temps: el portalliteres fou qui traslladà al malalt al box de les primeres atencions; era previst així.

I és dit així, perquè una forma catalana gens estranya d'anomenar la persona o l'artefacte que porten quelcom és unint el verb a la cosa portada: des del portaveu al portaavions i des del portaestendard al portaequipatge. I el **portalliteres**, que si els sanitaris castellans en volen dir *camillero* ningú no els discutirà el dret a fer-ho.

El cas de **box** és d'una altra mena. Per donar nom a un compartiment dintre d'un espai més gran, separat dels similars per envans que no arriben al sostre, recórrer al mot llatí *cubiculum* és francament barroc. D'una banda, la seva traducció fóra «alcova», mot que no s'adiu amb allò que volem designar; i d'una altra, el mot tenia vigència –amb significats diversos– entre els romans i als regnes visigots, i encara la té als grans monestirs i a la cort papal. Amb encert, hom ha optat per catalanitzar el mot anglès –com es féu amb esprai, estrès, escàner o xoc, per exemple– i quedar-se, senzillament, amb **box** i el seu plural **boxs**.

Diu que l'any 1417, a l'Hospital de la Santa Creu, l'infermer encarregat de «*rebre e acollir bé e graciosament los pobres malalts*» tenia prescrit que, abans que cap altra cosa, «*els renti o els faci rentar los peus e ben netejar-los*», i després «*ordeni a cascun son lit bo e net on pugui reposar e prendre refecció*.» Més tard, l'infermer i l'Escrivà de Ració anaven a «*lo dit pobre pacient, interrogant e escrutant aquell, bé e diligentment, amb bones e gracioses paraules, primerament de son nom e del lloc on serà e de quin art acostumava obrar*.»

Entre aquestes «Ordinacions» i les normes en ús avui dia hi ha, ben cert, unes diferències que –ben mirat– són, bàsicament, quantitatives: des de la rentada, que –si cal fer-la– no ha d'ésser especialment de peus sinó general, fins a l'interrogatori –en el qual participen, en moments diversos, sanitaris múltiples– i, sobretot, fins a la profusió de papers que acompanyaran el malalt durant la seva **estada** a l'hospital.

L'administració ha de proveir cada unitat hospitalària d'uns **impresos** imprescindibles; si no ho fes –pobres de nosaltres–, l'assistència podria arribar a paraitzar-se.

De tots els papers, el bàsic és la **història clínica**. Com que, en qualsevol centre hospitalari, el **nombre** de malalts és elevat, al llit de cada un d'ells correspon un **número**, que serà ben visible a la porta de l'habitació i que constarà ineludiblement a la història i en cada document que l'**estada** del malalt vagi generant.

L'ús dels termes **nombre** i **número** dona lloc, sovint, a més d'una vacil·lació;

- **nombre** és el resultat de comptar les coses que formen un conjunt: el nombre de malalts o el nombre de llits o el nombre de casos d'hepatitis;
- **número** és el terme amb què és designada una cosa dins una sèrie: l'habitació o el llit número vint-i-dos o la història número mil nou-cents vint-i-tres.

La diversitat que ha existit sempre entre els models d'història clínica sembla que és la circumstància que inspirà aquella vella i ajustada dita de «tants caps, tants barrets». De totes maneres, però, tant els models més sofisticats com els més simples, tots, coincideixen a considerar que aquest primordial **impres** ha de contenir, inexcusablement, uns apartats fonamentals:

- les **dades de filiació** del pacient: nom i cognoms, data i lloc de naixement, sexe, nivell d'estudis, professió, ocupació actual, estat civil, nombre de fills, lloc de residència i encara, segurament, algun dels números personals amb què les administracions ens han distingit (el DNI, el NIF o el NASS –número d'afiliació a la Seguretat Social).
En aquest apartat, convé de reservar un raconet per anotar el nom, els cognoms i el número de telèfon del parent que es responsabilitza del pacient;
- les **dades sobre l'entorn**: algun detall sobre la família, les característiques físiques de l'habitatge, la fisonomia del barri o del poble i l'atmosfera del lloc de treball o de l'escola, mai no serà sobrer i, qui sap, potser podrà ajudar en la comprensió d'algun aspecte de la malaltia;
- els **antecedents familiars**;
- els **antecedents personals**: hàbits dietètic i d'exercici físic, vida laboral, antecedents psico-patològics (amb atenció especial als antecedents al·lèrgics), comportaments de risc individuals o familiars (sobretot, afecció a l'alcohol, el tabaquisme i d'altres), etc.;

- la història de la **malaltia actual**, començant per l'exposició del **motiu de consulta** tal com l'expressa el pacient;
- l'**exploració**, iniciada sempre amb la talla i el pes;
- l'**orientació diagnòstica** i, és clar,
- les **indicacions terapèutiques i dietètiques**.

A l'hora d'omplir el full de la història clínica, cal tenir un compte extremat en no equivocar-se. Tothom –i molt ben fet– per conèixer el pes d'un pacient recorre a una bàscula i procedeix a pesar-lo; per saber la talla, en canvi, hi ha professionals que fan ús del tallímetre i diuen que «*medeixen*» el pacient i –ves per on– s'equivoquen lamentablement, per la incontrovertible raó que el verb «*medir*» no existeix, com tampoc no existeix la paraula «*medició*». **Per saber la talla d'un pacient, per saber quina talla fa algú, per conèixer l'estatura d'una persona** –petita o gran, sana o malalta– **no disposem de cap altre procediment que, amb l'ajuda del tallímetre, mesurar l'alçada, fer el mesurament de l'alçada o** –encara que soni estrany– **tallar-la**. Un cop feta l'operació, direm –i molt ben dit– alguna de les expressions següents: **el pacient fa tants centímetres o mesura tants centímetres**.

Diuen els entesos que el món català no ha conegut cap altre Medir que un pagès que vivia entre Sant Cugat del Vallès i Barcelona, que de tan bon home que era va merèixer l'elevació als altars.

La història anirà acompanyada de documentació diversa, segons quin sigui el procés patològic: resultats d'anàlisis clíniques, d'exploracions radiològiques, ecogràfiques, etc, o de consultes a especialistes d'altres departaments, fulls d'informes quirúrgics o d'anestèsia, etcètera, etcètera. Ara, allò que mai no faltarà i, a més, hi serà des del primer dia, és l'imprès destinat al **gràfic** de temperatura i d'altres controls.

Caldria orquestrar una campanya per a deshabituar les persones addictes al vici de parlar de les «gràfiques». **La representació per mitjà del dibuix** –una línia, unes columnes, uns punts, etc– **d'un conjunt de dades és un gràfic**, tant si les dades són de temperatura, com si són de morbiditat, com si són de pessetes de cost.

Gràfica és un adjectiu fet exprés per construir combinacions com ara representació gràfica, forma gràfica, documentació gràfica, imatge gràfica, tècnica gràfica –qualsevol de les utilitzades per a la confecció d'un **gràfic**– i encara d'altres.

Tant els metges com el personal auxiliar, amb el propòsit de fer les coses ben fetes, anoten totes les incidències que viu el pacient, les que semblen importants i les que no ho acaben de semblar, que mai no se sap. I, és clar, necessiten **fulls d'evolució**, sense **caselles** ni **formularis**; són, simplement, **fulls d'ús múltiple**.

Les històries clíniques són plenes de **sigles**; és qüestió d'estalviar l'espai. Però, atenció, que cal procedir amb cautela quan es tracta de fer ús d'aquests grups de lletres; n'hi ha de dues classes. Unes sigles, **les dels termes de bioquímica, han d'obeir els acords internacionals**: l'àcid desoxiribonucleic, per exemple, és, a tot el món, el DNA i si no fos així no ens entendríem. Entre nosaltres fóra l'ADN i entre els alemanys, posem per cas, el DNS (*Deoxiribonukleinsäure*). En canvi, **les sigles corresponents a expressions de la llengua comuna es formen amb les inicials autòctones**: en una història d'un servei d'oto-rino-laringologia hi constarà l'audiometria de l'orella dreta **–OD–** i la de l'orella esquerra **–OE–**; i en una d'oftalmologia, hom escriurà **–UD–** i **–UE–**, ull dret i ull esquerre; una història d'obstetrícia mencionarà, inexcusablement, la **DUM** –data de l'última menstruació–; i si en algun paper s'ha de citar la malaltia pulmonar obstructiva crònica, caldrà escriure **MPOC**. Les expressions domèstiques, és clar, amb sigles domèstiques.

Malgrat l'estalvi d'espai aconseguit amb l'ús de les sigles i el d'alguna abreviatura fantasiosa que sempre s'esmuny, el conjunt de la història clínica i la valuosa documentació que l'acompanya assoleix un volum considerable; i només faltaria que una part –encara que fos una mínima part– no sabéssim, un dia, on ha anat a parar. Per mirar d'evitar el disgust que ocasionaria una esgarriada així, totes les administracions hospitalàries amb cara i ulls han

coincidir en l'enginyosa conducta de guardar la història de cada malalt en un **sobre** suficientment capaç i resistent que en una de les seves cares –millor a l'**anvers** que al **revers**– ha reservat un espai per a la inscripció de les dades d'identificació del pacient i del número que correspon a la història.

Com sempre, com s'esdevé amb qualsevol escrit de qualsevol llengua, la lectura atenta del text precedent és possible que origini alguna sorpresa: s'ha parlat de l'**ingrés** i s'ha parlat de l'**imprès**, dues paraules molt acostades que difereixen per la mena d'accent que suporten. La **e** d'ingrés és tancada i la d'imprès és oberta; i aquest detall fa que els respectius plurals siguin diferents, ingressos amb dues esses i impresos només amb una.

Què hi farem, és així, i disciplinats com som hem de respectar aquestes filigranes:

- **ingrés** i tots els polisíl·labs masculins acabats en **e tancada** i essa formen el plural **afegint –os i doblant la essa**: ingrés, ingressos, abscess, abscessos, congrés, congressos, accés, accessos, decés, decessos, procés, processos i revessos, per exemple;
- **imprès** i tots els polisíl·labs masculins acabats en **e oberta** i essa formen el plural **només afegint -os**: imprès, impresos, contrapès, contrapesos, llavifès, llavifesos, per exemple; i ho saben els mariners, que parlen del bauprès i dels baupresos, i ho saben al Rosselló, no només un rossellonès sinó molts rossellonesos. A veure, doncs.

Els més vells de la comarca expliquen que, fa una pila d'anys, als hospitals no hi havia rètols; la conseqüència era un desgavell de no dir, amb famílies amunt i avall cercant el seu malalt, amb infermeres que no trobaven l'oficina de farmàcia o no recordaven on queia el departament dels exàmens d'orina, amb noies de neteja –desorientades– que no veien clar on havien de deixar els llençols bruts, amb metges neguitosos que havien de practicar una hemiotomia o d'assistir un part difícil i no encertaven la sala adequada i amb secretàries que deixaven les històries en qualsevol racó perquè no localitzaven l'arxiu. Aquests espectacles deplorables van durar fins que foren inventats els rètols. Des d'aquell dia, dóna gust, ningú no es perd, tot va com una seda.

Els hospitals que s'estimen encarreguen la confecció dels **rètols** a un **retolista**, el qual –moltes vegades– comença la seva comesa amb la confecció d'un **plafó** (o d'una sèrie de plafons) amb el **pla** –o el **plànol**, que són mots equivalents– de cada una de les plantes de l'edifici; després, els plafons seran col·locats en un lloc ben visible dels **vestíbuls**.

Tant el retolista com la resta de persones que assisteixen a l'hospital haurien de tenir molt clar que:

- **rètol** té una primera síl·laba formada per una erra i una insubstituïble **e**. Així, res de «*ròtul*»;
- **plafó** és una paraula explícita i suficient que, des de temps immemorial, correspon al mot anglès «*panel*» i, per tant, és –de molt– preferent à l'anglicisme *panell*;
- **pla** o **plànol** és la representació, sobre una superfície plana, de la disposició d'un edifici. En conseqüència, si algú té temptacions de dir-ne «*planell*», que es retingui, que procuri de no caure en la temptació.

Per anar bé, a prop del **plafó d'orientació** –el del **plànol**–, han d'ésser exhibits un o dos **taulers**: el **d'anuncis** i el **d'informació** de les seccions, els departaments i els serveis que hi ha a cada planta o pis. (Aquests taulers –si tinguessin orelles–, com s'esgarriarien si algú els anomenava «*taulells*»!)

Després, ve el gros dels rètols: els que s'han de col·locar per tota la geografia de l'hospital, uns al començament de cada **passadís** (o **corredor**) per tal d'indicar cap a on s'ha d'anar i uns altres als indrets que hom busca per advertir que, feliçment, ja s'hi ha arribat.

Com que el retolista és home de cultura, de seguida pensa en el seguit de rètols que han d'indicar les sales dels **departaments** o **serveis** especialitzats. Són una pila:

- **Obstetrícia** (o **Secció maternal**), sense oblidar els complementaris **Sala de parts** i **Sala de nadons**;
- **Pediatria** (o **Servei d'Infància**) amb els complementaris **Unitat de Neonatologia** i **Centre de Prematurs**;
- **Cardiologia** i els complementaris **Electrocardiografia** i **Ecocardiografia**, per exemple, i, sobretot, **Unitat coronària**;
- **Nefrologia** i **Unitat de Diàlisi**;
- **Oto-rino-laringologia** i els acompanyants **Audiometria**, **Logopèdia**, etcètera;
- **Pneumologia**, **Patologia digestiva**, **Neurologia**, **Hematologia**, **Dermatologia**, **Estomatologia**, etcètera, etcètera;
- i tots els dels Serveis de **Cirurgia**, amb els complementaris **Zona estèril**, **Sales d'operacions**, **Sala d'Anestèsia** i potser d'altres;
- i encara **Diagnòstic per la Imatge**, amb els de les Seccions de **Radio-diagnòstic**, **Gammagrafia**, **Tomografia axial computada (TAC)**, **Ressonància magnètica**, etc;
- i encara el de **Laboratori** o **Anàlisis clíniques** i el de **Farmàcia**;
- i el d'**Unitat de Cremats**, **Unitat de Toxicomanies**, etcètera i prou d'exemples, que la llista es faria inacabable.

De tota aquesta lletania, començada al cap del **corredor** –o **pas-sadís**, com es vulgui– (cast. *pasillo*), mereixen un moment d'atenció els mots

- **sala de nadons**, que hauria de foragitar del nostre lèxic l'in-necessari anglicisme *nursery*;
- **oto-rino-laringologia**, amb els seus guionets, i **pneumologia**, amb una **p** etimològica inicial;
- i **tomografia axial computada**, que no és «*computeritzada*» perquè no es val d'un *computer*, ni és «*computadoritzada*» perquè, semblantment al cas d'una operació on ningú no diu que ha estat *calculadoritzada*» amb una calculadora sinó que ha estat calculada, si fem tomografies les hem d'adjectivar amb els derivats del verb **computar**, derivats que, al llarg dels anys, tant quan actuen com a temps verbal com quan fan funció d'adjectiu han demostrat àmpliament llur solvència.

El retolista, tot i els tips que es fa de televisió, no està al corrent de les orientacions actuals en organització hospitalària i –es comprèn– es pensa-va que, amb els rètols assistencials, ja havia acabat la feina. Encara man-caven els de

- Recepció, Informació, Administració, Caixa, Direcció, etc;
- Auditori, Sala de Conferències, **Arxiu** –que, col·locat a l'entrada d'un espaiosíssim departament amb milers i milers de sobres d'històries clíniques, acabarà la vida a la porta d'un recambro el dia no llunyà que els **arxivadors** i els **classificadors** seran substituïts per alguna de les modalitats de **suport magnètic**: disc dur, disquets, cintes magnèti-ques, etc–, **Biblioteca** –que indicarà l'entrada al santuari dels tradi-cionals llibres i revistes i els nous **bancs de dades** de suport magnè-tic, referits a la mateixa biblioteca o en connexió amb altres bancs.
(En relació a aquests recursos, la Biblioteca disposa d'un **aco-blador acústic** (an *acoustic coupler*), que connecta un telèfon a un ordinador, d'un **mòdem** –dels termes anglesos *modulator* i *demodulator*– que permet de codificar i descodificar el senyal que dona l'ordinador en forma de senyals de línia telefònica, de les

impressores i, finalment, de la **lectora** dels **discs compactes**, dels anomenats **CD ROM**, sigla de l'expressió anglesa *compact disc, read only memory*).

- **Assistència Social, Guarderia;**
- Restaurant, Cafeteria;
- i Serveis interns, com ara els de Calefacció, Aire Condicionat, Cuina, Bugaderia, Magatzem, Garatge, Aparcament (o Pàrking, l'estrangerisme amb disfressa vernacle), etcètera, etcètera.

Ara sí, ara el retolista ja ha acabat i pot agafar una altra feina; abans, però, farà el que calgui –no fos cas que li tornés a passar que l'obliguen a repetir un rètol per culpa d'una errada– per recordar la **qüestió de la essa senzilla** i la **essa doble**:

les paraules **admissió, classificació, assistència i assistent, impressora** (i **impressió, compressió, expressió, opressió, depressió, repressió** i, és clar, **pressió**), **comissió, dimissió, omissió** i tantes d'altres s'han d'escriure –igual que en italià, en francès i en anglès, per exemple– **amb dues esses**, per raons de fidelitat a l'etimologia llatina. El retolista, un punt avergonyit, ha confessat que no sabia llatí– ell no sap que tampoc no en saben els metges de l'hospital– i ha promès que, a partir d'ara i en cas de dubte, consultaria sempre el diccionari.

Si ho fa –que és un exercici fàcil que evita alguns ridículs–, s'adonarà que també dupliquen la consonant –en aquest cas la ena– mots com **connexió, annexió** i, és clar, **annex** (plural, **annexos**), **annals, connotació i connubi**.

I el diccionari, com més desballestat es troba, més orgullós se sent.

L'estada a l'hospital, al malalt se li farà eterna; li semblarà que els dies són inacabables. Ara, si els anys han donat a l'impacient pacient la maduresa que li correspon, si els familiars saben què vol dir responsabilitat i si el personal hospitalari viu humanament la seva professionalitat, el malalt serà més a prop, molt a prop, de fer seu el consell que Marc Aureli, emperador i filòsof, donava fa una infinitat d'anys: «*Sigues semblant a un promontori contra el qual les onades, sense parar, van a rompre's; el promontori resta immòbil i domina, doma, l'empenta de l'aigua que borboleja al seu voltant*».

Fins que al voltant del malalt –que potser ha entrat ja en període de **convalescència**– comença a pronunciar-se la paraula **alta**. Una alta que pot ésser **temporal** –d'un cap de setmana, per exemple– o **definitiva** i que quan arribi donarà lloc a l'aparició de l'inevitable **impres**, que caldrà omplir amb les dades de filiació i guarnir amb unes discretes creus que assenyalin la circumstància de l'alta.

En el cas més feliç, l'alta és deguda al benvingut **guariment** de la malaltia: és l'**alta mèdica**. En altres ocasions –en persones de poca fe– l'alta és **voluntària** i genera l'entrada en escena d'un nou impres, el d'**alta voluntària**, que confirma que el malalt o un parent autoritzat han estat informats del risc que comporta el pirandó i eximeix de responsabilitats el centre hospitalari.

És una veritable pena que no fem un ús complet de les paraules **guarible, guarició o guariment, guarir**. Guarir significa restituir la salut al malalt, fer cessar una malaltia. Aquelles paraules i llurs derivats –que equivalen als mots francesos *guérissable, guérison, guérir*, etc– haurien de substituir, sempre que toqui, els derivats de **cura, curació, curar** –mots equivalents als francesos *soin, soigner*– que tenen el sentit

d'assistència a un malalt, de tractament a què hom sotmet un malalt.
D'anomenar cada cosa pel seu nom se'n diu parlar amb propietat.

També pot ésser que el perseguit **guariment** faci necessari que el malalt sigui **curat** –sigui assistit– en un altre centre hospitalari, un que disposi de mitjans especials; en aquest cas es procedeix a una **alta per trasllat**.

Si les coses van malament, molt malament, es produeix allò que els llatins deien *exitus vitae* que, literalment, significa sortida de la vida; quan es fa servir aquesta expressió amb intenció d'evitar mots més directes, com ara **defunció** o **mort**, cal tenir present que *exitus* és un mot llatí i ha d'ésser tractat com a tal: en cursiva i sense accent.

La defunció, és clar, dóna pas a l'**acta** o **certificat de defunció**; i si, per la raó que sigui, cal practicar l'**autòpsia** (o **necròpsia**) o bé hom creu convenient de practicar-la, s'haurà de fer le **petició de necròpsia** als representants legals del difunt i caldrà disposar de l'**autorització de necròpsia** o el **consentiment de necròpsia** amb la signatura d'un d'aquests representants.

Correntment, en un imprès d'aquestes autoritzacions, hom recorre a redactats endolcits que eviten paraules com «autòpsia», d'efectes incòmodes, i es fa ús de fórmules com ara «els exàmens pertinents posteriors a la mort amb finalitats diagnòstiques i científiques» o «els exàmens pertinents a un estudi **anatomopatològic** i **histopatològic**».

Ens les trobem a cada punt: són les **paraules compostes**, que de vegades s'escriuen amb un **guionet** intercalat i de vegades sense. El desllorigador no ofereix cap dificultat: quan la **relació** existent entre els components del mot és **copulativa** cal fer ús del guionet. O dit d'una altra manera, el mot durà guionet quan aquest signe ortogràfic pugui ésser substituït per la conjunció copulativa i.

Així, gastro-enteritis –inflamació d'estómac i d'intestins– s'escriurà amb guionet i cèfalo-raquidi –relatiu a l'encèfal i a la medul·la– també; però sense guionet cardiomegàlia o coxodínia o estudi histopatològic, que vol dir estudi patològic basat en l'examen dels teixits.

Més val, però, imaginar que el malalt obté l'alta més trempat que un ginjol o, com a mínim, bastant adobadet. En aquests casos, l'alta anirà acompanyada d'un **informe per al metge de capçalera** i potser d'una **proposta o sol·licitud de seguiment** dirigida als serveis de **consulta externa**.

També, en aquest últim cas, apareixeran els inevitables papers: de primer, una polida **targeta de consulta externa** (que ningú no en digui «tarja», que vol dir coses molt allunyades de la cartolina que ens ocupa) amb unes **normes** concises sobre puntualitat, sobre la conveniència de no acudir a la consulta acompanyat de tota la família, des de la pròxima fins als parents de tercer grau, sobre la imperiosa recomanació de no fumar ni menjar llavors en tot el recinte de la Unitat de Consultes externes, etcètera.

La **targeta** és de presentació imprescindible en totes les visites a la Consulta i les normes –no cal insistir-hi– s'han de tenir en **compte** permanentment.

Permanentment en **compte** s'ha de tenir –si hom no vol ésser blasmat– l'ortografia i el gènere d'algunes paraules un pèl conflictives. Que **compte** és un mot masculí –i en alguns casos fins i tot de virilitat llegendària, com ara en el comte Tallaferro o el comte Arnau– ningú no ho dubta; en canvi, sembla que hi ha certes vacil·lacions respecte al gènere de **compte**, mot que, tant si és pres en el sentit del castellà *cuidado* com del castellà *cuenta*, **sempre pertany al gènere masculí**. Anys enrera, sovint es recorria al compte de la vella –que era fet amb molt de compte– i amb un compte extremat ha d'ésser tractat qualsevol compte, tant el compte corrent com el compte de la plaça.

Finalment, com que els hospitals tenen esperit de superació, ofereixen al

pacient, abans de perdre'l de vista, la possibilitat d'omplir una **enquesta de satisfacció** –amb preguntes sobre, per exemple, el grau de confort o de neteja observat durant l'estada, el respecte a la intimitat, el tracte humà dels metges, de les **infermeres** o dels **zeladors**, la precisió de la informació rebuda referent a la malaltia, l'opinió sobre el nivell tècnic, etc– i posen a la seva disposició un **full de suggeriments** o el **llibre de reclamacions**.

Sense cap ànim d'entristir aquest final de capítol i només amb el desig de precisar el sentit d'aquella expressió llatina *exitus vitae*, hom pot **suggerir**, ben lícitament, que, en comptes de per «sortida de la vida», sigui traduïda de forma més biològica per «fi de la vida».

A condició, això sí, que el **suggeriment** (res de «*sugerència*», mot in-existent) sigui fet amb **dues ges** i que a la paraula **fi** li sigui atorgat el gènere que li correspon: **la fi**, femenina, indica el punt o moment en què una cosa acaba, cessa, mentre que **el fi**, masculí, és el terme al qual tendeix una acció, el seu objecte.

Fent un joc de paraules, podríem dir que, a la fi, el fi de la medicina no és la consecució de la fi d'uns sofriments, sinó que el seu fi últim és l'obtenció de la fi de les circumstàncies que, al cap i a la fi, en són la causa; indiscutiblement, un fi de més volada.

Justament aquests dies fa vuit-cents anys que morí. Bernat de Ventadorn era fill d'un forner del castell i es convertí en el més alt i el més subtil dels trobadors provençals; en un moment pensarós, cantà «*El temps se'n va, ve i torna, amb els dies, els mesos i els anys, i jo, ai las!, no sé què dir, que el meu desig sempre és igual*».

Si algú no acaba d'ésser prou conscient d'aquest vertiginós pas del temps, que es deturi a comparar un preu d'avui amb el corresponent d'una època passada, però de cap manera remota; per exemple i en homenatge al pare del trobador Bernat, el preu del pa, que ni de bon tros «*sempre és igual*». L'any 1922, la Mancomunitat de Catalunya pagava el pa dels seus establiments de beneficència a una mitjana de 62 pessetes i cinc cèntims els cent quilos. Sí, els cent quilos.

Aquest mateix any, a causa de «*les majors despeses que ocasiona el servei*», l'Institut Pere Mata de Reus hagué d'augmentar una **mitjana** de 30 cèntims diaris l'estada i el Manicomi de Sant Boi es veié obligat a incrementar la quantitat destinada a estada/dia d'una pesseta amb vint-i-cinc cèntims a una pesseta setanta cinc.

La Casa de Beneficència de Tarragona –que comprenia la Maternitat i l'Asil i hostatjava 257 persones– pogué dur a terme unes substancials millores quan passà de dependre de la Diputació –que l'exercici 1919-1920 hi destinà 193.211,85 pessetes– a la Mancomunitat, que l'exercici 1920-1921 hi destinà 250.065 pessetes amb cinquanta cèntims.

I finalment, a Girona, l'any 1922, tenien cura de la Casa de Maternitat un

metge, una practicant i una llevadora, cinc Germanes de la Caritat i dues criades, i el nombre d'asilats era de 244.

Pel que fa a preus, a costos, a pressupostos i a personal, es podria dir que qualsevol semblança que hom vegi entre aquella situació i el torb de les xifres actuals, no és que sigui pura coincidència sinó que és una prova incontestable de ceguetat absoluta. Res com aquests escandalosos canvis no dóna tant la noció que el temps passa veloç i implacable.

Però no es pot eludir de fer la Memòria. Els centres hospitalaris, tot i l'allau d'actuacions, tot i la munió de persones que componen la plantilla –personal mèdic, personal administratiu, personal de serveis–, tot i les xifres complicades que han de bellugar, tot i això –o potser precisament per això–, han de fer la Memòria, una cada any.

I no és precisament l'obligació de fer la Memòria allò que exigeix l'existència d'un ampli equip d'experts, que la Memòria només és un reflex de la vida de l'hospital; l'hospital d'avui, perquè la vida de l'hospital sigui possible –harmònicament, ordenadament, coordinadament, econòmicament–, ha de disposar d'un ampli equip d'experts.

No cal dir que entre aquests experts hi ha d'haver el corcò que vetlli per la correcció de totes les manifestacions escrites:

- dirà que mots com **cost** i tots els acabats en **st**, i els acabats en **x** (complex, annex), **tx** (despatx), **xt** (text, pretext) i potser d'altres, fan el plural afegint **os** al singular. Així, **costos**, **complexos**, **annexos**, **despatxos**, **textos**, **pretextos** i res de formes espúries com ara «*complexes*, *annexes*, *textes* i *pretextes*» ni res dels singulars tan de mal sentir «*complexe*, *annexe* o *texte*».
- dirà també que, si bé en els plurals dels mots aguts acabats en **ig** són admeses les formes amb **os**, el mestre Fabra estimava com a preferents les que només afegeixen al singular una **essa**, que a l'hora de parlar –no cal dir– és ben muda. Per això, un dels més grans **desigs**

dels nostàlgics del rigor fabrià és que els **raigs** de l'exigència colrin la blanesa i, unànimement, als **passeigs** de les nostres ciutats siguin cantats –després dels **assaigs** que calgui– uns **Goigs** de sant Pompeu, lliures de confusos **titubeigs** i radiants de mil **centelleigs**.

- d'altra part, no seria cap sorpresa que el corrector dedicués al personal de l'hospital una felicitació nadalenca, posem per cas, amb la definició del substantiu **mitjana**: **resultat de dividir una suma de valors o observacions per llur nombre**. És –ni més ni menys– allò que els castellans en diuen *promedio* i qualsevol versió catalana que no sigui **mitjana** és un disbarat.

Tornant a l'equip d'experts que la **gestió** de l'hospital necessita inexcusablement i cenyint l'atenció als **aspectes administratius**, fóra possible de fer una relació dels elements de l'equip d'una considerable longitud, variable segons l'**organigrama** i la denominació dels càrrecs de cada centre. A veure:

- director general, director financer, director de serveis;
- gerent, cap administratiu, cap de projectes;
- cap de comptabilitat, cap d'informàtica, cap de manteniment, cap de personal, cap de compres i de **comandes**, cap de **cobraments**, cap d'admissió;
- tècnics administratius, comptables, tècnics informàtics;
- recepcionistes, telefonistes;
- personal de seguretat, de neteja, de cuina, de bugaderia;
- mossos de magatzem, xofers, ordenances, zeladors;
- i, segurament, encara més: assessors de les diferents àrees o departaments, comandaments intermedis, etc.

Els càrrecs són nombrosos i les missions encomanades són nombroses, però la riquesa del diccionari sap trobar un nom per a cada cosa:

- l'encarregat de les **finances**, de totes les qüestions de **finançament** és el director **financer** (i que vigilin aquells que per influència castellana fan esmunyir una segona **i** a aquestes paraules, que no hi ha de fer res);

- els **comptables** s'ocupen dels **comptes**, de la **comptabilitat**;
- al **magatzem** són guardades provisions i **utilitatge** i els **magatzemers** (tant l'encarregat com els mossos) han de procurar que l'**emmagatzematge** (o **emmagatzemament**) de nous objectes sigui ordenat. No fos cas que quan un **proveïdor** fa efectiva la **comanda** rebuda, el material anés a parar al racó del magatzem més inadequat i després no hi hagués manera de trobar-lo.

Un fet que resulta sorprenent és que la presència als diccionaris de mots tan entenedors i tan acreditats com **existències** o **provisions** sigui mig ignorada i hom faci ús i abús d'un mot forani –*stock*– (que, a més, també significa rampoina) o d'un manlleu innecessari –*estoc*– amb resonàncies de tauromàquia. A ben segur, si les **existències** del magatzem pensen en català es deuen sentir ofeses.

Igualment, la generositat del diccionari ofereix una gamma de possibilitats per a expressar la idea d'**equip**, de **personal**, de **plantilla**, de **quadre** i molts ingrats s'entesten a fer ús del mot anglès *staff*. Tan diàfan que resulta referir-se a l'**equip** directiu, el **quadre** facultatiu, el **personal** administratiu, el **personal** o el servei de neteja, la **plantilla** de l'hospital!

És com si hi hagués una passa: l'adopció d'estrangerismes s'ha estès de forma alarmant i, ara, alguns hospitals no saben viure sense el seu **controller**. Sembla que la funció d'aquest membre de l'equip responsable és la de dirigir i inspeccionar la globalitat de la gestió; abans de la passa estrangeritzant, d'aquest càrrec tothom n'hauria dit **Director de Gestió** i de la missió **Direcció de Gestió**. I si adoptéssim les simples i clares denominacions d'abans?

Allà on l'entrada d'articles de procedència llunyana ha estat totalment inevitable és en el camp administratiu: les notetes en unes fitxes, les entrades i sortides dels llibres de caixa, les sumes comptant quants en portem i, fins i tot, les màquines d'escriure, ja comencen a ésser exhibides en museus d'història. Actualment, tot és **informàtica**, tot són els **ordinadors**; i és

impossible la lectura de qualsevol text de gestió sense topar una i cent vegades amb el lèxic que aquelles tecnologies han generat.

No acabàriem, segurament ens perdríem i, a més, unes prolives referències informàtiques no és precisament la intenció d'aquest recull; limitarem els comentaris als mots *hardware* i *software*.

Per sort, hi ha persones amb responsabilitat i amb autoritat en el camp de la llengua que s'ocupen de proposar, de les paraules que el progrés de la ciència i de la tècnica ens fa arribar, una forma autòctona. Pel que fa als manlleus anglesos *hardware* i *software*, ha estat recomanat d'utilitzar preferentment els neologismes **maquinari** i **programari** per a un ús general de caràcter intern i de reservar els manlleus per als àmbits molt tècnics i de projecció internacional.

El **maquinari** –o també, en referències concretes, la **màquina**– és el conjunt d'elements físics d'un sistema informàtic, que generalment es compon d'una unitat central i elements perifèrics;

i el **programari** –o també, en referències concretes, el **programa** o els **programes**– és el conjunt sistemàtic dels programes d'explotació i dels programes que serveixen per a aplicacions concretes.

No cal dir que, com que sota la capa del cel no hi ha res complet i perfecte ni res etern, tot l'**equipament informàtic** i, és clar, **la resta** de l'**equipament tecnològic** i el mobiliari i l'**utilitatge** assistencial, han d'ésser objecte d'un acurat **manteniment**, perquè, tant com pot presentar-se la necessitat del **desenvolupament** de nous programes informàtics, poden produir-se **avaries** que entorpeixin el funcionament de parts vitals de l'organització. Una bona mesura –si hom vol viure una mica més tranquil i davant la possibilitat d'un daltabaix de la magnitud del del Liceu– és la subscripció d'una **assegurança**; que, avui, les coses no es poden reposar fàcilment.

Per mica que la lectura d'un text sigui feta amb atenció, el lector **s'adona** que hi ha dues classes de mots: els de no cal entretenir-s'hi i els que és bo de llegir dues vegades. O perquè inclouen alguna particularitat

morfològica o perquè la descurança de la llengua ha fet que fossin substituïts per formes vicioses.

- **La resta**, amb el seu indiscutible article femení i amb adjectius, si s'escau, indefectiblement femenins, és una paraula modesta que, tot i així, hauria d'ésser llegida no dues vegades sinó les que calgués fins a fer-la femenina sense vacil·lacions.
- **Avaria** (sense cap e) i **assegurança** no presenten cap gran problema, però tenen les seves cosetes.
- El català disposa, en més d'una ocasió, de verbs d'acció que eviten el fet d'haver de recórrer a locucions verbals complexes. Entre nosaltres ningú no pot –si vol parlar correctament– «*donar-se compte*» de res; tots, com un sol home, hem d'**adonar-nos** de les coses. I si prenem el determini de corregir-nos, que ningú no «*es doni pressa*»; si vol arribar-hi a temps, que **s'afanyi**.

Amb els **avantatges** que proporcionen els ginys de la nova tecnologia –sobretot si són revisats amb periodicitat per un **enginyer** especialitzat– els afers econòmics de l'hospital s'han simplificat i, alhora, ha estat possible de fer-los més minuciosos i detallats.

Fa goig de veure com és de fàcil fer aparèixer a la pantalla del monitor les **despeses** o els **ingressos** d'una **data** determinada i sinó la despesa o l'ingrés per un determinat concepte. Els **comptes** poden ésser revisats sempre que convingui i si és encarregada una **auditoria**, no és que la feina sigui qüestió de bufar i fer ampolles però gairebé.

Es poden fer en un tres i no res uns **gràfics** molt vistosos de tota classe d'**estadístiques**: dels **costos**, del **consum** d'un determinat article, de la **nòmina**, de les **inversions** i, si es té un moment d'inclinacions masoquistes, dels **crèdits** o els **emprèstits** –de l'**endeutament**, en general– i dels **dèficits**.

Si per a l'adquisició d'un determinat material –**fungible** o no fungible– els **recursos** no són suficients i la completa **amortització** dels crèdits encara és llunyana, hom pot recórrer a una empresa **financera** de les que estableixen **contractes d'arrendament**, que ara –segurament perquè vesteix molt més– en diuen contractes de *leasing*. Amb aquests sistemes de **finançament** i sempre que la **relació qualitat/preu** sigui convenient, es poden fer realitat algunes adquisicions que semblaven un somni.

Amb totes aquestes facilitats no és gens estrany que surtin bé els **comptes**, que no hi hagi cap **desviació pressupostària** i que es puguin atendre els **pagaments** i que no quedi pendent ni un **deute**.

També amb les facilitats actuals no és gens estrany

- que, de manera unànime, siguin fets **masculins** mots com ara **avantatge, compte, gràfic i deute**;
- que tothom, absolutament tothom, faci un ús correcte de les paraules **data** i **despesa** i a ningú no se li escapin suplantacions com ara «*fecha*» o «*gasto*»;
- que, amb tota naturalitat, hom accepti i trobi bona la profusió de noms d'operació tècnica o d'acció d'un verb fets amb el **sufix –ment**: sense anar més lluny, **arrendament, endeutament, finançament, pagament** i encara alletament, avortament, guariment, tancament, trasplantament, etcètera, etcètera.

LES PREOCUPACIONS

No cal anar a l'època dels primitius hospitals eclesiàstics; que la institució hospitalària és i ha estat sempre un servei ho sap tothom. Una mostra entre una infinitat de mostres possibles, les vides diametralment oposades de dos personatges contemporanis: Jakob Rothschild visqué pel negoci i obrí bancs i invertí en ferrocarrils, mentre Florence Nightingale –l'exemplar– es consagrà al servei i, és clar, no obrí cap banc sinó que creà un hospital.

Però els venturosament assolits drets socials i les cada vegades més costoses tècniques d'exploració i terapèutiques, han fet que, cada dia, el manteniment d'un hospital sigui més oneros.

Per aquest motiu, els hospitals miren d'aconseguir –sense que això inclogui cap gasiveria, sinó un legítim desig de supervivència– una màxima **rendibilitat**.

I parlen com a **mitjans** d'obtenir-la de mirar d'augmentar el **nombre** de malalts atesos, de procurar d'incrementar el **nombre** de primeres visites a les consultes externes i d'intentar de disminuir la **mitjana** dels dies d'estada.

I parlen d'**índexs** i de **taxes**, bé en relació amb la pròpia vida hospitalària –com pot ésser l'**índex d'ocupació**–, bé en la relació entre l'hospital i la societat –com pot ésser l'**índex llit/habitants**.

D'altres vegades –i fent manifestació de la riquesa de la llengua– en lloc de parlar d'índexs, parlen de **percentatges** o de **tants per cent**.

En canvi, del que no parlen mai perquè saben que és una lamentable equivocació és de «*porcentatges*».

Com que a cada punt –i per molt que hom procuri d'evitar-ho– apareixen, salvadores, les paraules **mitjà** i **mitjana**, pot resultar un exercici saludable veure què diu d'aquests mots el diccionari.

Diu que **mitjà** i **mitjana**, en categoria d'**adjectiu**, indiquen que és

igualment lluny dels dos extrems, en situació, magnitud, qualitat, grau, etc. o entre dues altres parts o coses determinades dins una successió. I, ben naturalment, parlem del terç mitjà de l'húmer o de la filla mitjana o de l'ensenyament mitjà.

Diu que **mitjà**, en qualitat de substantiu masculí, és allò que serveix per a arribar a un fi. I així parlem dels mitjans econòmics i podríem parlar dels mitjans de comunicació, dels de transport, etc.

Diu que **mitjana**, en qualitat de substantiu femení, és un terme estadístic o matemàtic que ha estat descrit ja en pàgines anteriors. Però que també indica el segment que, en un triangle, va d'un vèrtex al centre del costat oposat.

Amb el diccionari a la mà, mai no es cau en l'error de qualificar de «mitjà» aquell element anatòmic, o de «mitjana» aquella estructura, la situació dels quals és en el **pla medià**, el pla que divideix el cos de l'home o d'un animal, o una extremitat, en dues meitats, dreta i esquerra. Si són en el pla medià, són medians: hem de dir, per exemple, el **nervi medià**.

I per augmentar l'amenitat d'aquest ramellet de mots, **mediana** és també un terme estadístic que significa, en un conjunt de dades o d'observacions ordenades de major a menor, la dada situada en el centre, que té el mateix nombre de dades, tant per sobre com per sota.

I, per acabar, és un bon complement el relat d'aquella institució docent que decidí d'ensenyar ciències ambientals, decisió que fou exposada amb el nom d'estudis del «*mig ambient*»; un candidíssim oient, a l'hora del torn de preguntes, s'interessà per saber quin «mig ambient» fóra objecte d'estudi i quin «mig ambient» era el deixat de banda.

Talment com en la història de l'ampolla, hom no sap si l'encarregat de l'exposició era mig coneixedor del tema o mig ignorant del tema.

Uns altres mitjans d'aconseguir la màxima rendibilitat de l'hospital –indirectes, si es vol, però d'una molt alta eficàcia– són la participació, sota alguna de les seves variades formes, en la docència i l'acurat control de la qualitat de tots els actes hospitalaris. Però aquestes són qüestions mereixedores d'un tractament a part.

Aquesta sí que és una novetat del nostre segle: mentre que pel que fa a l'assistència l'evolució històrica dels hospitals és qualitativa –d'extremats canvis qualitatius–, pel que fa a la docència ha estat, pràcticament, començar l'edifici des dels fonaments.

Abans no es parlava de **reciclatge**, de **cursos de formació continuada** i –si l'hospital té vinculacions universitàries– de **docència de pregrau** i de **docència de postgraduats**. Abans –molt abans– es veu que les coses eren molt diferents. L'historiador italià Eugenio Garin diu que un autor del segle X refereix com era resolta una dificultat diagnòstica: es va a Chartres i es llegeixen els Aforismes d'Hipòcrates i si no n'hi ha prou, es llegeixen els comentaris de Galè, i després els comentaris de Sorà i així, de mà en mà, els comentaris dels comentaris.

I aquest procediment perdurà segles, si bé en algunes bandes de manera més escandalosa que en d'altres: a començaments del segle XIX, els metges espanyols llegien com a font principal de coneixements Galè i en unes oposicions a metge d'hospital l'exercici més important consistia a comentar en llatí un aforisme d'Hipòcrates. Ja no s'hi pot fer res.

El grau de les activitats docents depèn de les possibilitats de l'hospital: els grans hospitals arriben a organitzar **programes de doctorat** i de **mestratge**.

No cal dir que l'atenció a la funció docent és també present –i ben present i ben activa– en el camp de la **infermeria**: cursos de pregrau i de postgrau i cursos de formació continuada.

I, a més, encara hi ha les activitats de **recerca**. Tot un altre món.

El comentari que segueix no és que sigui, ni de bon tros, recerca; és,

simplement, una constatació. Hem viscut sempre molt feliços estudiant les suprarenals, el tractament de l'arítmia o les seqüeles posttraumàtiques. Uns mots, tots ells, amb un prefix unit amistosament al segon component. De quin rar privilegi gaudeixen alguns prefixos, que se'ls permet de presumir de guionet? Des de fa uns dos-cents anys es parla de fraternitat i d'igualtat: disposem-nos, doncs, a escriure **pregrau** i agermanem-lo a **postgrau** i fem que la igualtat anul·li les enveges entre **pretònic** i **posttònic**, per exemple.

És que els afers del món –els transcendents i els banals– s'han d'examinar a pams. Quan diem «**magisteri**» ens referim alhora a la professió de mestre i l'exercici del càrrec i a la preparació per a la funció docent. Igualment, si diem «**mestratge**» res no impedeix que fem al·lusió al guiatge o l'ensenyament d'un mestre i, alhora, als passos encaminats a l'adquisició d'una determinada expertesa.

Diu que a les universitats europees medievals, uns determinats estudis conferien el grau de **mestre** en arts. Si hem de buscar una denominació per a uns determinats programes acadèmics i volem rememorar aquells estudis medievals, res de més encertat que recórrer a l'explícit i venerable mot «**mestratge**». A estudiar s'ha dit, que un cop superades les proves serà possible de titular-se **mestre**.

Si tenim el nom a casa, no cal anar a córrer món a la recerca d'un estrangerisme. Que als nostres hospitals siguin organitzats, per exemple, **mestratges de sentit comú** i surtin, cada any, promocions de **mes-tres en sentit comú**.

És així i no ens correspon a nosaltres de modificar-ho i no és ni cap mèrit ni cap desmèrit. En català, el nom genèric de tot procés morbós és **malaltia** i de les persones que tenen cura dels malalts o dels ferits se'n diu **infermer** o **infermera** i dels estudis que fan aquestes persones se'n diuen estudis d'**infermeria**, i del local de certs establiments on són atesos els malalts se'n diu **infermeria**, sempre, sempre, amb una **i**.

Només els antics, molt antics, parlaven d'infirmitat, per referir-se a la manca d'una o de diverses funcions de l'organisme.

Per tant, malalt i malaltia i infermera i infermeria, que també els francesos diuen *infirmier*, *infirmière* i *infirmérie* i, en canvi, parlen de *maladie* i de *malade*, algun de ben cèlebre, com aquell que s'ho imaginava.

Un cronista tirant a mordaç deia que, a mitjan segle dinou, els vienesos quan eren hospitalitzats tenien el singular honor d'ésser minuciosament explorats pel professor von Bamberger i delicadament autopsiats pel professor Rokitsky.

Fa cent trenta o cent quaranta anys feien allò que bonament podien i només un esperit malèvol pot fer befa d'una generació que no emprava uns mitjans que encara no existien. Cada època ha tingut els seus **recursos –humans, diagnòstics, terapèutics i d'organització–** i quan n'ha estat fet un bon ús la qualificació de la institució, de l'estructura o del sistema ha d'ésser alta, indubtablement.

Els nostres hospitals d'avui disposen de personal qualificat, de mitjans diagnòstics avançats, d'estratègies terapèutiques eficaces i d'elements d'organització acurats i solvents. El grau de correcció amb què –humanament i tècnicament– aquest conjunt rutlla, dóna la mesura de la **qualitat de l'assistència**.

Diem correcció, diem rutlla, i qui és que sentència si rutlla i si rutlla correctament? L'emissió del judici de valors es basa, de primer, en criteris tan fàcils d'observar com la puntualitat del personal o les avaries dels ascensors i, en segon lloc, en la comparació amb normes considerades ideals en un model **estàndard**.

Si quan hom fa referència als **mitjans** diagnòstics –o a un **mitjà** de transport, o als mitjans de comunicació o de subsistència, o al *Príncep de Maquiavel* i allò de «el fi justifica els mitjans»– s'aprofita l'ocasió per a insistir que cal no confondre **mitjà** i **medi**, que mitjà és allò que serveix

per a arribar a un fi (en francès, *moyen*) i medi (en francès, *milieu*) –un medi transparent, un medi de cultiu, un medi de contrast, el medi ambient, el medi social– és allò –la substància, l'element o les condicions– que envolta o a través del qual es transmet quelcom, si s'aprofita l'ocasió, dèiem, es corre el perill d'ésser qualificat de més pesat que el plom, de repetitiu, de disc ratllat.

La integració dels mots de procedència estrangera a la nostra llengua pot seguir el camí de la traducció o el de l'adaptació a la grafia catalana. A la paraula anglesa *standard* li va tocar aquesta segona via i, ja fa anys, considerem **estàndard** com a paraula nostra. Però, compte, a l'hora de formar els derivats: cal ésser respectuós amb el cap de família i, en conseqüència, hem d'escriure **estandardització** i **estandarditzar**. No fem com alguns desconsiderats i com, fins i tot, un diccionari prestigiós que es mengen la lletra **de** i inventen errors com «estandaritzar».

Érem davant de l'hospital, o dels hospitals. La successió integrada per la creació i posada en marxa d'un hospital i la seva actuació posterior és ben clar que consta de dos components diferenciats; per això, la seva **avaluació** conté també dues parts ben diferenciades: l'avaluació de la qualitat del sistema sanitari i l'avaluació de la qualitat de l'acte assistencial.

Tot plegat, bastant complex: només cal considerar que aquestes avaluacions han d'analitzar –pel que fa a l'**acte assistencial**– des de l'arribada del malalt a l'hospital (si s'hi accedeix amb facilitat o hi ha barreres arquitectòniques, si la sala d'espera és còmoda o massificada, si el recepcionista és amable i de bon veure o duu la bata bruta, etc), fins al moment de l'alta, passant per tots els elements de la fase diagnòstica i la terapèutica i el grau de satisfacció dels resultats obtinguts.

I pel que fa al **sistema sanitari**, s'ha de pensar en aspectes tan polièdrics com la planificació i les prioritats, l'eficiència i les relacions cost/eficàcia i

cost/benefici, la coordinació i la integració, les funcions preventives, la participació de l'usuari a través d'enquestes, etcètera, etcètera.

Aquesta multiplicitat d'elements ha d'ésser pensada detalladament, amb rigor i sense desatendre cap aspecte. Tothom ha experimentat una o moltes vegades que un descuit en una part –només un– indueix a desconfiar del conjunt. I la tendència a la descurança és molt general, a l'extrem que un pensador francès deia que la vocació dels homes és la d'ésser els grans distrets de l'univers, que cadascú de nosaltres hauria de fer constar al carnet d'identitat la menció «badoc professional». Cal extremar l'atenció a tot, les grans i les petites coses.

Evitariem la comprensible actitud d'aquell usuari que –imaginant que potser la manca de rigor també existia en d'altres aspectes– desconfiava d'un hospital els impresos del qual –en lletres grosses– deien «*immunologia*», «*neumotaponament*» i «*anàlisis clínics*».

Que corrin a canviar-los per uns que –en lletres grosses– diguin **immunologia** –amb dues emes–, **pneumotaponament** –amb una pe inicial– i **anàlisis clíniques** –del gènere femení–.

I quan tot ja funciona, comença la feina dels tècnics; una feina que –iniciada com tantes altres tècniques, en països de parla anglesa– constitueix avui una autèntica especialitat: **la metodologia del control de qualitat**; amb un extens bagatge de termes anglesos que ha calgut traduir.

- **anàlisi paritària** és l'anglès *peer review*
- **avaluació de la qualitat** és *quality assessment*
- **accions correctores** o **consecució de qualitat** és l'anglès *quality achievement*
- **promoció** o **perfeccionament de la qualitat** és *quality assurance*
- **verificació** o **auditoria mèdica** és l'anglès *medical audit*

I, segurament, moltes expressions més, que ajudaran a **avaluar** l'estructura, a avaluar el procés i a avaluar els resultats. Les **mesures** emprades en qualsevol **avaluació** –sigui quin sigui l'aspecte que hom es proposa de

mesurar– **ha de** reunir les característiques següents: validesa, fiabilitat, especificitat, **accessibilitat**, sensibilitat i cost proporcionat.

Les formes d'aplicació d'aquest laberint de controls són vàries i cada expert en la matèria fa ús de les que creu més eficaces, però tots coincideixen en uns punts:

- sempre, sempre, les **avaluacions** i l'acte d'**avaluar** comencen amb la lletra a;
- sempre, sempre, fan ús de les **mesures** i es dediquen a **mesurar**, i mai no els passa pel cap de dedicar-se a «*medir*»;
- sempre, sempre, vigilen que l'**accessibilitat** d'una mesura vagi equipada amb les reglamentàries dues esses;
- i sempre, sempre, construeixen les frases d'obligació amb el verb **haver** i la preposició **de**; i fan ús d'expressions tan polides com «**hem de fer**» o «**ha de reunir**» o «**haurien de corregir-se**», i no incorren mai en l'articulació de frases malsonants com ara «*tenir que fer*» o «*tenim que anar-hi*»;
- i mai, ni una vegada, no diuen «*hi han*», per exemple, dues formes, perquè **hi ha** (a semblança del castellà *hay*) no té plural, i encara que les formes, posem per cas, siguin nombrosíssimes sempre diuen **hi ha** in comptables formes.

En resum, els textos d'aquests experts fan un goig que enamora.

Del segle XVIII ençà ha plogut molt i, per això, que el cirurgià francès Jacques René Tenon, de l'època, expliqui que a l'Hôtel-Dieu de París «*quatre i també sis malalts s'encabeixen en un mateix llit, dels grans, de 52 polzades d'ample*», si bé ens esborrona, ens porta a pensar que, en dos-cents anys, aquesta situació i moltes d'altres han tingut temps de canviar; per sort.

Ja resulta més alarmant que en vida dels nostres avis, en una setmana del 1912 l'Hospital de la Santa Creu de Barcelona deixés d'ingressar 78 malalts per manca de llits i l'Hospital Clínic, 144, i que aquell any a la Santa Creu la mitjana de la durada de les estades fos de 41,17 dies i al Clínic, de 44,84.

Però ja esdevé, no alarmant sinó indignant que l'any 1975 sis comarques catalanes (el Pallars Sobirà, la Noguera, la Segarra, les Garrigues, el Priorat i la Terra Alta) no disposessin de cap establiment hospitalari públic i que en alguns dels centres privats d'aquestes i d'altres comarques la mitjana d'hospitalització rondés pels volts dels mesos llargs d'estada. O sigui que eren benèfics asils, sense cap de les característiques d'un hospital.

A les nostres latituds qui sap el temps que fa que ja no és utilitzada la polzada; deu fer, més o menys, el mateix temps que fa que arribà a coneixement del públic en general que **el símbol de les unitats s'ha d'escriure en minúscules, que el plural del símbol és igual que el singular i que els símbols** –si no són finals de paràgraf– **no han d'anar mai seguits d'un punt**. La polzada val 2,54 cm i una masovera coneguda pesa 92 kg són expressions correctes i no ho serien si diguéssim 2,54 cms o 92 Kg, posem per cas.

El Pla de Salut de Catalunya i el Servei Català de la Salut heretaren un sistema sanitari desastrós. I era un imperatiu de justícia –peremptori– trans-

formar de cap a peus aquell desgavell. No serviria de res la persecució de la qualitat de l'acte assistencial d'un centre o d'un altre, si hom no procurava la **qualitat del sistema sanitari**. S'havia de desburocratitzar el sistema, calia humanitzar l'assistència, calia garantir la qualitat de les prestacions.

Hi ha uns quants verbs que tenen poca fortuna. **Incloure**, per exemple, –ben clarament– és efectuar una inclusió; **garantir** –de tota la vida– és donar una garantia; **reflectir** és produir una reflexió. D'on surten, doncs, les formes d'uns verbs («incluir», «garantitzar», «reflexar») totalment inexistents?

El Parlament hauria de dictar una llei que obligués els ciutadans que diuen «inclueix» o «garantitzen» o «reflexat» –en comptes d'inclou o garanteixen o reflectit– a copiar cent vegades la conjugació correcta. O almenys, els reincidents.

Si n'hi ha hagut de feina! Aquells vells hospitals locals han estat substituïts per hospitals comarcals eficients i, d'altra banda, han estat creats nous grans centres. El **rendiment** de l'actual Xarxa Hospitalària d'Utilització Pública és periòdicament analitzat per mitjà, entre d'altres mètodes, d'enquestes **post-hospitalització**.

Si en comptes d'examinar el **rendiment** de la Xarxa hom volgués **analitzar** el **rendiment** de la matèria grisa encarregada del coneixement del català, una prova suficient fóra l'observació de si a les paraules parentes de rendiment –**rendible, rendibilitat, rendir**– s'hi fa entrar o no una **a** que no hi ha de fer res.

Rentable només vol dir que pot ésser rentat i «rentabilitat» voldria dir –si el mot existís– la qualitat de poder ésser rentat.

Quan hom pronuncia les paraules **hospitalització, desburocratitzar, utilització** o **humanitzar** cal tenir molt present –tant si l'orador és un polític, com si és el gerent d'un hospital, com si és una noia de la neteja– que el català és una de les llengües que té fonemes africats. Com sap tothom, el fonema africad és el que es compon de dos moments, un d'oclusiu i un altre, subsegüent, de fricatiu, essent ambdós –és clar– homògams.

El coneixement d'aquests detalls fa que ningú –quan parla i, no cal dir, quan escriu– no s'oblidi mai de la presència de la lletra **te** davant de la **zeta**. Si no es fes així, els partidaris de la **normalització** lingüística –amb tota la raó del món– blasmarien, per desconsiderada, la conducta.

Els principis generals que han inspirat la política hospitalària actual són múltiples i no és aquest el lloc per a descriure'ls. Com tampoc no és el lloc per a exposar els estudis que han conduït a l'establiment dels principis.

Dels estudis previs citem, a tall d'exemple, la demografia, amb l'examen de la distribució geogràfica de la població, de la composició per sexes, per edats –les piràmides–, de la situació **sòcio-professional** –amb atenció imprescindible a les condicions de salubritat dels **habitatges**–, i l'examen estadístic dels aspectes dinàmics (natalitat, mortalitat i morbiditat, migracions, etc).

Per arribar al coneixement d'algunes d'aquestes qüestions, moltes vegades cal dur a terme una **enquesta** o un inventari o un examen o una inspecció o un reconeixement sobre el terreny, accions que els autors amb aspiracions a la projecció internacional denominen –per ells fan– *survey*.

És un deure de ciutadania el respecte als drets de les paraules. El primer component d'un mot compost, quan la relació amb el segon és copulativa i en conseqüència els separa un guionet, té el ple dret de fer ús d'un accent seguint les regles generals del cas.

Per tant, escriurem **sòcio-professional, higiènic-dietètic, càrdio-vascular**, etc, però cardiomegàlia –sense accent a càrdio– per gran i generós que hom tingui el cor.

No tothom l'observa aquest respecte a les paraules, tot i que, en alguns casos, aquesta inobservança causa més d'un perjudici. Conten d'un home de Torelló que un bon dia deixà de votar el seu candidat habitual perquè, en unes declaracions, en comptes de referir-se –amb propietat, correctament– a l'**habitatge** sortí amb allò de la «*vivenda*», barbarisme inadmissible.

D'entre els objectius derivats dels principis inspiradors de la política hospitalària, un dels prioritaris fou –des del primer dia– **l'accessibilitat universal** al sistema sanitari. Tan injust era que uns hi tinguessin entrada lliure i uns altres la porta barrada, com que uns trobessin l'hospital com aquell qui diu a la cantonada mentre d'altres, per arribar-hi, haguessin de recórrer cent quilòmetres.

Foren establerts tres tipus d'hospital: l'hospital general bàsic, el de referència i el d'alta tecnologia i, a més de preveure la coordinació entre atenció primària i atenció hospitalària, fou articulada la coordinació entre els diferents **nivells** hospitalaris.

Quin filtre deu haver repartit la paraula **nivell** que tantes i tantes persones no saben viure sense pronunciar-la? Abusivament, impròpiament fins i tot, des del conserge del departament fins a una alta jerarquia d'un **ens** institucional.

Un **nivell**, per definició, sempre ha de poder ésser més alt o més baix; quan no es dóna aquesta condició, hem de fer ús d'una altra paraula, no de nivell.

És un disbarat –i un vici actual– parlar de «a nivell usuari» o de «a nivell hepàtic» o de «a nivell pressupostari» o «a nivell assessorament». Es pot dir, per exemple, «en relació amb l'usuari» o «al fetge» o «pel que fa als aspectes pressupostaris» o «en el camp de l'assessorament». Es pot triar, però no hi ha més remei que evitar el mal ús dels «nivells».

En canvi, quin alt **nivell** de coneixements demostren expressions com ara: estudis de **nivell** universitari, **nivell** econòmic, **nivell** de vida, **nivell** mental o **nivell** energètic!

El model hospitalari derivat del nou sistema sanitari és molt ambiciós: pretén –amb sentit de responsabilitat– un servei de qualitat, l'**optimització dels mitjans** i la flexibilització de la seva estructura per tal de poder respondre adequadament als canvis de l'entorn i a les innovacions.

Per acostar-se tant com sigui possible a un ideal de qualitat, l'hospital ha de comptar amb un **equip** mèdic i d'infermeria competent, amb un **personal** de serveis que sàpiga el seu ofici i amb un **quadre** directiu, de gestió i d'administració professionalitzat al màxim.

Una xarxa és formada per un teixit de fils nuats formant una malla. Ai, si es trenca un fil o un nus no aguanta, quins resultats més llastimosos els obtinguts amb aquell ormeig! En una xarxa –o en una Xarxa– res ni ningú no són insignificants i, convençuts d'això, els fruits que se n'obtenen fan goig de veure.

Resulta que a cada terra –és clar– els fils i els nusos i els fruits són dits amb els noms ben dits de la terra; aquí, terra de normalitat, és impensable que fos altrament.

*«Què podem fer nosaltres, per nosaltres mateixos, demà a les 9 del matí?»
Ignasi Aragó, «Els hospitals a Catalunya»
Barcelona, 1967*

VOCABULARI CASTELLÀ-CATALÀ

<i>accesibilidad</i>	accessibilitat
<i>admisión</i>	admissió
<i>aire acondicionado</i>	aire condicionat
<i>almacén</i>	magatzem
<i>amortización</i>	amortització
<i>análisis (masc.)</i>	anàlisi (fem.)
<i>anexo, anejo</i>	annex
<i>archivo</i>	arxiu
<i>asesor</i>	assessor
<i>asistencia</i>	assistència
<i>autopsia</i>	autòpsia
<i>autorización</i>	autorització
<i>avería</i>	avaria
<i>calidad</i>	qualitat
<i>cama</i>	llit
<i>camilla</i>	llitera, baiard
<i>camillero</i>	portacamilles
<i>casilla</i>	casella
<i>cabecera</i>	capçalera
<i>celador</i>	zelador
<i>chófer</i>	xofer
<i>clasificación</i>	classificació
<i>climatización</i>	climatització
<i>cobro</i>	cobrament
<i>cocina</i>	cuina
<i>complejo</i>	complex
<i>conexión</i>	connexió
<i>consentimiento</i>	consentiment
<i>consumo</i>	consum
<i>contabilidad</i>	comptabilitat
<i>contable</i>	comptable

<i>convalecencia</i>	convalescència
<i>convaleciente</i>	convalescent
<i>coste, costo</i>	cost
<i>cuadro</i>	quadre
<i>cubículo</i>	box (pl. boxes)
<i>cuenta (fem.)</i>	compte (masc.)
<i>cuidado</i>	compte; cura
<i>cura</i>	cura
<i>curable</i>	guarible
<i>curación</i>	guariment
<i>curar</i>	guarir; curar
<i>dato</i>	dada
<i>desarrollo</i>	desenvolupament
<i>despacho</i>	despatx
<i>deuda (fem.)</i>	deute (masc.)
<i>diálisis</i>	diàlisi
<i>disco</i>	disc
<i>encuesta</i>	enquesta
<i>endeudar</i>	endeutar
<i>enfermedad</i>	malaltia
<i>enfermera</i>	infermera
<i>enfermería</i>	infermeria
<i>ente</i>	ens
<i>entorno</i>	entorn
<i>estancia</i>	estada
<i>evaluación</i>	avaluació
<i>evaluar</i>	avaluar
<i>fecha</i>	data
<i>fiabilidad</i>	fiabilitat
<i>financiar</i>	finançar
<i>financiero</i>	financer
<i>finanzas</i>	finances

<i>gasto</i>	despesa
<i>hoja (de papel)</i>	full
<i>imagen</i>	imatge
<i>impreso</i>	imprès (pl. impresos)
<i>impresora</i>	impressora
<i>índice</i>	índex
<i>ingeniero</i>	enginyer
<i>ingreso</i>	ingrés (pl. ingresos)
<i>jefe</i>	cap
<i>lavandería</i>	bugaderia
<i>lencería</i>	llenceria
<i>letrero, rótulo</i>	rètol
<i>limpieza</i>	neteja
<i>mando</i>	comandament
<i>medición</i>	mesurament
<i>medida</i>	mida, mesura
<i>medio</i>	mitjà
<i>medio, media</i>	mig, mitja
<i>medio (ambiente)</i>	medi
<i>medir</i>	mesurar
<i>mozo</i>	mosso
<i>necropsia</i>	necròpsia
<i>número</i>	nombre; número
<i>ordenador</i>	ordinador
<i>pago</i>	pagament
<i>pasillo</i>	passadís, corredor
<i>pedido</i>	comanda
<i>plano (subst.)</i>	pla, plànol
<i>plantilla</i>	plantilla

<i>porcentaje</i>	percentatge
<i>precio</i>	preu
<i>promedio</i>	mitjana
<i>proveedor</i>	proveïdor
<i>quemado</i>	cremat
<i>quirófano</i>	sala d'operacions
<i>rayo</i>	raig (pl. raigs)
<i>reciclaje</i>	reciclatge
<i>recién nacido</i>	nadó
<i>recurso</i>	recurs
<i>rótulo, letrero</i>	rètol
<i>seguimiento</i>	seguiment
<i>seguro</i>	assegurança
<i>silla de ruedas</i>	cadira de rodes
<i>solicitud</i>	sol·licitud
<i>soporte</i>	suport
<i>sugerencia</i>	suggeriment
<i>tablero</i>	tauler
<i>tasa</i>	taxa
<i>texto</i>	text (pl. textos)
<i>trámite</i>	tràmit
<i>traslado</i>	trasllat
<i>utillaje</i>	utillatge
<i>validez</i>	validesa

APÈNDIX ANGLÈS-CATALÀ

<i>acoustic coupler</i>	acoblador acústic
<i>controller</i>	director
<i>hardware</i>	maquinari
<i>leasing</i>	arrendament, lísing
<i>master</i>	mestratge, màster
<i>medical audit</i>	verificació mèdica, auditoria mèdica
<i>nursery</i>	sala de nadons
<i>panel</i>	tauler, plafó
<i>peer review</i>	anàlisi paritària
<i>quality achievement</i>	consecució de qualitat, accions correctores
<i>quality assessment</i>	avaluació de la qualitat
<i>quality assurance</i>	perfeccionament de la qualitat, promoció de la qualitat
<i>software</i>	programari
<i>staff</i>	equip, quadre, plantilla
<i>standard</i>	estàndard
<i>standardization</i>	estandardització
<i>standardize</i>	estandarditzar
<i>stock</i>	existències, provisions
<i>survey</i>	enquesta, inventari, examen, inspecció, reconeixement

AGRAÏMENTS

Amb informació, assessorament o consell han col·laborat en la redacció d'aquest recull lexicogràfic

Ignasi Aragó i Mitjans
Dolors Carnicer i Pont
Josep M. Casanellas i Rosell
Gonçal Foz i Gil
Joan Guix i Oliver
Miquel Miralbes i Lluelles
Josep A. Montforte i Díaz
Jordi Pujol i Colomer
Oriol Ramis i Juan
Ismael Roldan Bermejo
Josep Romagosa i Massana
Joan Rovirosa i Juncosa
Carles Serra i Malfeito
Rosa Suñol i Sala
Lluís Triquell i Sabaté
Jordi Valls i Soler
Joan Vilaseca i Bellsolà,

uns a títol personal i d'altres en nom dels Departaments especialitzats del

Centre Hospitalari i Cardiològic de MANRESA
Clínica Plató, BARCELONA
Gestió de Serveis Sanitaris S.A.
Hospital de Bellvitge, L'HOSPITALET DE LLOBREGAT
Hospital Comarcal d'IGUALADA
Hospital Comarcal de MÓRA D'EBRE
Hospital General de la Vall d'Hebron, BARCELONA
Hospital Josep Trueta, GIRONA

Hospital Quirúrgic Adrià, BARCELONA
Hospital de Sant Jaume, CALELLA
Hospital de Sant Joan, REUS
Hospital de la Santa Creu, TORTOSA
Hospital de Santa Maria, LLEIDA
Hospital de Socors Mutus de MOLLET DEL VALLÈS
Hospital Verge de la Cinta, TORTOSA
Hospital-Residència Sant Camil, SANT PERE DE RIBES

i tot ells en resposta a la petició feta des de

l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears